

MEMORIA 2008

Programa Sanitari ADS Boví Menorca.



www.adsmenorca.org

Vist-i-plau del Sr. President
Sebastià Taltavull Bosch

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Sebastià Taltavull Bosch', enclosed in a blue oval.

Autors:

Antoni Nicolás.
Veterinari Col. 570

Joan Vinent
Veterinari Col. 572

Agustí Mercadal
Veterinari Col. 699

Toni Morcillo
Veterinari Col. 701

Mercadal, a 30 de gener de 2008

INDEX

PROGRAMA SANITARI 2008

- 1- Introducció.
- 2- Antecedents i estat actual.
- 3- Objectius.
 - 3.1- Enquesta d' explotació.
 - 3.2- Programa sanitari.
 - 3.2.1- Campanya de sanejament ramader oficial.
 - 3.2.2- Campanya de control de parasitosis.
 - 3.2.2.1- Campanya de control de parasitosis externa.
 - 3.2.2.2- Campanya de control de parasitosis interna.
 - 3.2.3- Campanya de control de Llengua blava.
 - 3.2.4- Programa de lluita contra la mamitis subclínica.
 - 3.2.5- Campanya de control d'IBR, BVD i altres malalties.
 - 3.2.6- Campanya de vacunació d'enterotoxèmia.
 - 3.2.7- Encefalopaties Espongiformes Transmissibles.
 - 3.2.8- Control dels llibres de registre.
- 4- Pla de treball.
- 5- Conclusions.

1 - INTRODUCCIÓ.

La present memòria descriu el Programa Sanitari per al 2008 que el nostre equip de veterinaris proposa desenvolupar durant el present exercici.

Com a punt important a destacar i com veurem més endavant, algunes campanyes no estan plenament definides a l'espera de la decisió per part de l'equip directiu de l'IBABSA i dels Serveis de Ramaderia de la Conselleria d'Agricultura i Pesca del Govern Balear. És per aquest motiu que en el punt sisè de la present memòria, no poden especificar-se els pressuposts del Programa. Tan bon punt es tingui notificació de les corresponents campanyes i actuacions a desenvolupar es presentaran els pressupost de manera oportuna.

No obstant i donat que el desenvolupament i els tractaments preventius de qualsevol malaltia en les campanyes venen definits irremeiablement per l'etiologia, patogenia i epidemiologia de les malalties, la descripció d'aquestes, es realitzarà en funció d'aquests criteris tècnics adequant-los a criteris administratius per motius purament pràctics.

A més, seguint la línia dels darrers exercicis, l'ADS Boví Menorca està creant un Programa Zootècnic paralelament a aquest Programa Sanitari, el qual, inclou altres campanyes, actuacions i estudis que presumiblement no es contemplaran en les futures normatives per al desenvolupament del Programa Sanitari. La problemàtica sanitària del ramat boví de Menorca així ho requereix. Aquestes apreciacions sanitàries son fruit de l'esforç realitzat pel nostre equip tècnic des de la fundació de la nostra associació a finals del 2002. Malgrat que totes les malalties estan interrelacionades, l'esforç realitzat per a la creació de dos programes independents ha sigut notable. No obstant, i donat que es puguin donar canvis legislatius per al 2008, els continguts del Programa Zootècnic poden estar subjectes a canvis.

Per altre banda, donada la gran complexitat del sector boví en termes sanitaris, productius, legislatius, entre molts altres factors, i amb la finalitat d'aportar diferents solucions a problemàtiques diverses que pateix el sector, l'equip tècnic de l'ADS i l'equip directiu de la Cooperativa de Sant Guillem i Santa Escolàstica, a hores d'ara, estan procedint a la redacció d'un Pla estratègic per al sector boví a Menorca que serà presentat properament a les diverses entitats i institucions competents

com a document base per al desenvolupament sostenible del nostre sector.

2- ANTECEDENTS I ESTAT ACTUAL.

Després de l'execució dels programes sanitaris anteriors a dia d'avui podem gaudir d'una extraordinària experiència.

Tal i com comentem en les darreres memòries descriptives, gràcies a la participació dels associats, membres de la junta gestora, funcionaris de l'administració pública, tècnics, etc. s'ha pogut realitzar gran part dels programes sanitaris descrits a les anteriors campanyes.

De manera similar a anys anteriors durant el passat 2007, el cens d'explotacions dins l'ADS va sofrir un descens. El motiu principal de les baixes sofertes va ser per baixa forçosa per incompliment del Programa Sanitari i dels Estatuts de l'ADS per part d'alguns ramaders, no obstant, el cens d'animals gairebé no es modifica, donat que, el nombre de caps de les explotacions donades d'alta es un poc més elevat. El còmput total d'animals de les finques donades de baixa, per tractar-se de finques majoritàriament petites, no modifica gaire el cens total. En resum, podem dir que el cens presentat en la memòria final del Programa Sanitari del 2007 és pràcticament el mateix que per a principis del 2008, donat que ja es varen tenir en compte aquestes circumstàncies. En el punt quart s'inclou una llista de finques i censos que participaran en les campanyes del 2008.

En quant al nombre de consultes i propostes realitzades pels socis i per cinquè any consecutiu segueix en augment. Aquest fet s'ha tingut en compte a l'hora de realitzar el Programa Sanitari i Zootècnic del 2008.

3- OBJECTIUS.

Mantenint la línia d'actuació de les campanyes de l'any anterior, enguany, es realitzaran les campanyes també sota un estricte ordre de prioritat.

Amb l'experiència adquirida en aquests dos darrers anys s'ha pogut constatar que no totes les finques pateixen o estan exposades als

mateixos problemes. Per aquest motiu, l'ADS Boví Menorca ha decidit crear dos programes diferents però complementaris a l'hora.

Per una part ens enfrontem a malalties comuns en tots els ramats com son les parasitosis tant externes com internes, les malalties víriques, etc. mentre que altres patologies només es localitzen en finques o zones concretes. Per aquestes raons l'any 2008 es desenvoluparà un Programa Sanitari comú a totes les finques, com ja hem comentat anteriorment, d'obligat compliment per a tots els socis i per altre banda, s'està creant un Programa Zootècnic o programa sanitari complementari destinat a aquelles finques que pateixen o poden patir problemàtiques sanitàries concretes, o be, problemàtiques generals però que per motius pressupostaris no s'engloben en el Programa Sanitari general.

Així, les actuacions proposades es descriuen detalladament a continuació:

3.1- ENQUESTA D'EXPLOTACIÓ.

Després de valorar l'eficàcia de les enquestes per a veure l'estat sanitari, d'infraestructures, de maneig, etc. de les explotacions associades, en la campanya del 2008 es realitzaran les enquestes en aquelles explotacions donades d'alta per a l'obtenció d'aquesta informació.

Gràcies a l'informació de les enquestes en el 2003 es van poder identificar els problemes sanitaris més greus que pateixen les explotacions bovines de Menorca. Curiosament els resultats van evidenciar que el 50 % de les explotacions presenten problemes de diarrees en els vedells, el 36 % es queixen de trastorns reproductius i el 15 % de mamitis. Així doncs les preocupacions sanitàries principals per als ramaders de Menorca segueixen aquest patró.

3.2- PROGRAMA SANITARI.

Cal destacar en aquest objectiu que la gran majoria d'ADS del territori nacional desenvolupen de manera exhaustiva les tasques integrades dins dels programes sanitaris.

Creiem imprescindible per als bons resultats del programa centrar tots els esforços disponibles per a assolir millores sanitàries i productives, que repercutiran directament en benefici cap als ramaders.

És necessari en aquest punt establir una diferenciació entre els associats productors de llet i/o formatge i els associats productors de carn. El treball de prevenció veterinària variarà lleugerament, doncs la problemàtica d'uns i altres té punts en comú però té també punts específics.

3.2.1- CAMPANYA DE SANEJAMENT RAMADER OFICIAL.

Les campanyes de sanejament ramader formen part dels programes nacionals d'eradicació d'enfermetats dels animals que són d'obligat compliment a tot el territori de l'estat.

En cas del vacu, les malalties sotmeses a control són les següents: brucelosi, tuberculosi, leucosi enzoòtica i peripneumònia contagiosa.

Per a la tuberculosi es realitza una prova intradèrmica a partir de derivats proteics de cultius purificats de *Mycobacterium bovis* diagnosticant-se en l'animal fonamentalment en base a la reacció de hipersensibilitat retardada.

En quant a la resta de malalties es procedeix a la recollecció d'una mostra de llet per a un anàlisi posterior a través de l'Institut de Biologia Animal de Balears, SA, essent la responsabilitat derivada de l'execució d'aquestes actuacions, pròpia d'IBABSA.

La campanya té caràcter anual i permet l'obtenció de la qualificació sanitària de l'explotació.

El treball de l'ADS va dirigit a coordinar la realització de les proves intradèrmiques en el plaç corresponent, per tal que les explotacions es mantinguin lliures de les malalties i puguin

aconseguir i mantenir l'estatus sanitari d'oficialment indemnes de les quatre enfermetats.

Les campanyes de sanejament ramader, a més, permeten actualitzar el cens real de les explotacions. En elles queda constància escrita de tots els animals presents i són per tant, una bona font d'informació a l'hora de verificar el nombre i la identificació dels animals de cada explotació. En el moment del sanejament ramader, els serveis veterinaris de l'ADS aprofiten l'ocasió per a verificar els censos i subsanar totes aquelles deficiències identificatives presents en l'explotació.

També, durant aquesta campanya i a fi efecte de reduir costos del Programa, s'aprofitarà l'ocasió per a verificar les dades dels llibres d'explotació, els llibres de registre de medicaments i els llibres de control de residus zosanitaris i subsanar o notificar al titular de les explotacions els possibles defectes detectats. Després de l'experiència assolida durant el 2007 podem constatar que la realització de dues visites anuals per al control identificatiu i dels llibres de registre no te gaire sentit i suposa un sobrecost de temps per a ramaders i personal de l'ADS.

3.2.2- CAMPANYA DE CONTROL DE PARASITOSI.

Un aspecte important que vàrem descobrir a través de les enquestes en els inicis de l'ADS es que el 40 % de les explotacions no havia realitzat mai cap desparasitació interna, es a dir, 40 de cada 100 explotacions mai havia proporcionat cap fàrmac per a prevenir les parasitacions digestives i respiratòries.

Durant el 2005 els serveis veterinaris varen concloure els estudis que es varen iniciar en l'anterior exercici. Amb aquesta actuació es va posar de manifest la gran importància que suposa el fet de realitzar la desparasitació interna. Nombrosos estudis científics indiquen que aquelles espècies remugants que practiquen el pastoreig tenen moltes probabilitats d'entrar en contacte, i per tant ingerir de manera accidental, ous o larves de paràsits presents en les pastures.

Les conclusions van evidenciar les espècies paràsites que viuen en els camps de Menorca i el seu àmbit d'afectació (sistema digestiu, respiratori, etc.) i per descomptat el millor tractament per a combatre i prevenir les parasitacions.

Cal destacar que les malalties parasitàries són de les patologies que causen més pèrdues econòmiques als ramaders ja que minven les produccions i les qualitats d'aquestes de manera silent, es a dir, sense provocar símptomes perceptibles a l'ull humà. Es per aquest motiu que es fa imprescindible la seva lluita, donat que, la pèrdua del rendiment de les produccions no queda palesa normalment en els controls econòmics dels llocs.

Un dels objectius primordials de l'ADS es mantenir que el 100% d'associats realitzi aquestes campanyes per considerar-les, des de el punt de vista sanitari, prioritàries. A més, durant el 2008 s'intentarà aplicar productes antiparasitaris interns en dos moments claus, la primera desparasitació a la primavera i la segona durant la tardor amb la finalitat de millorar l'eficàcia en el seu control.

3.2.2.1- CAMPANYA DE CONTROL DE PARASITOSI EXTERNA.

La parasitació externa fa referència a la colonització en els animals d'alguns artròpodes i insectes com paparres, àcars productors de les sarnes, mosques, etc. provocant diferents tipus de lesions en diferents òrgans o sistemes, com per exemple lesions a la pell i alopecies, irritació i malestar, estrès, anèmies, etc.

Algunes espècies de paparres també són conegudes com a importants vectors de transmissió d'altres tipus de malalties parasitàries, essent, en qualsevol cas, interessants d'evitar. La principal enfermetat transmesa per vectors a la nostra illa és la Piroplasmosi, que te caràcter endèmic i es manifesta, a priori, en una elevada incidència. La seva eradicació resulta difícil per les característiques del seu cicle biològic, essent la lluita

contra el vector (paparres), una de les poques vies disponibles de control.

Altres parasitosis que afecta al bestiar de l'illa és la hipodermosi (*Hipoderma bovis*) transmesa per mosques. Aquesta malaltia té repercussions importants en el bestiar suposant pèrdues econòmiques considerables. Afortunadament, amb les campanyes realitzades durant les passades edicions s'ha aconseguit reduir la seva incidència de manera considerable. No obstant, és molt important mantenir el control profilàctic envers a aquesta malaltia.

Es per aquests motius que, fent balanç de la trajectòria de la nostra agrupació, tal i com s'ha especificat reiteradament en les nostres memòries tècniques de les passades edicions, considerem que suposaria un greu perjudici no contemplar en els barems de les futures Resolucions del Fons de Garantia Agrària i Pesquera de les Illes Balears (FOGAIBA) que han de regular les subvencions a les Agrupacions de Defensa Sanitària ramaderes per al desenvolupament dels programes sanitaris per a l'any 2008 a la nostra Comunitat Autònoma, la campanya de desparasitació externa del bestiar boví. El fet de no donar suport a aquesta campanya implicaria un retrocés en la lluita de les afectacions parasitàries del bestiar boví a Menorca.

Així, la tasca a realitzar enguany consisteix en subvencionar productes iguals o similars que l'anterior campanya (Deltametrina, Piretrines, etc.) donat que han demostrat la seva eficàcia en l'eliminació d'ectoparàsits. No obstant, els serveis veterinaris seguiran investigant tots aquells altres productes disponibles en el mercat per a valorar eficàcies respecte als productes emprats. Cal destacar que molts productes antiparasitàris necessiten ser canviats periòdicament com a conseqüència de l'aparició de resistències per part dels paràsits. També, altres fàrmacs per motius tècnics o econòmics deixen de comercialitzar-se i per tant cal cercar alternatives terapèutiques. Per aquests motius l'ADS seguirà

treballant per a poder oferir en tot moment les millors solucions sanitàries.

De forma general les campanyes de desparasitació es solen fer en les èpoques de calor, començant a la primavera. Tenint en compte els brots de Llengua Blava patits en altres Comunitat Autònomes i altres països, aquest any, seguint la línia dels anys anteriors, s'iniciarà la campanya a principis del mes de març i finalitzarà, si la climatologia ho permet, a finals d'octubre.

3.2.2.2- CAMPANYA DE CONTROL DE PARASITOSI INTERNA.

Les malalties parasitàries són rarament causa de mort a les explotacions però tenen gran importància per les pèrdues de producció que originen; en les recries poden fer que el creixement no sigui òptim i en vaques, que la producció lletera no sigui tan elevada com cabria esperar. S'han fet estudis en els que s'ha calculat que les pèrdues de llet dels animals parasitats suposen 0,6 kg de llet per vaca i dia, o 180 kg menys durant una lactació. Les parasitosis es poden mantenir en una explotació si mantenim les condicions que ajuden a tancar els cicles. La resistència de paràsits i larves és major del que sembla, encara que temperatures extremes i sequera els eliminin. De tota manera, les larves poden sobreviure en hivernació a les femtes perquè es mantenen en condicions favorables.

L'estat immunitari influeix en gran mesura en la presentació de les malalties parasitàries; havent animals que pel seu baix nivell immunitari actuen de reservoris. Un altre factor important és la càrrega ramadera, per la quantitat residual d'herba que queda a la pastura: a la part baixa de la planta és on més es concentren els paràsits.

Els paràsits interns es poden agrupar en dos grans grups des del punt de vista pràctic:

- 1- Macroscòpics: Els quals tenen la seva localització a nivell pulmonar i gastrointestinal i es divideixen tanmateix en: nemàtodes, trematodes i cestodes.

- 2- Microscòpics: Aquells que per la seva petita mida no són susceptibles de ser detectats a simple vista, com és el cas dels protozous o dels coccidis.

Fins a principis de l'any 2003 com ja hem comentat anteriorment el 40 % de les explotacions abans d'estar associades no havien realitzat mai cap desparasitació interna. Probablement això ha estat com a conseqüència de la manca d'informació o assessorament, o be en d'altres casos, ha sigut originat per l'elevat cost d'alguns productes.

Durant la campanya de desparasitació interna del 2004 al 2007 la majoria dels associats van participar-hi, i a data d'avui, podem dir que els associats, durant el 2008, realitzaran com a mínim una desparasitació interna. No obstant a partir del 2007 l'objectiu estratègic que ens varem marcar va ser l'aplicació de dos tractaments (primavera i tardor) per a millorar el control.

Gràcies a l'assessorament proporcionat pels serveis veterinaris i gràcies a les subvencions rebudes per part de la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca del Govern Balear la gran majoria del ramat boví de l'associació ha estat desparasitat en la darrera campanya, però malauradament, una sola desparasitació pot ser insuficient per al bestiar que practica la pastura. Es per aquests motius que ja varem valorar positivament l'ajut econòmic descrit en els barems de la Resolució de la presidenta del Fons de Garantia Agrària i Pesquera de les Illes Balears (FOGAIBA), de 26 de març de 2007, per a la pràctica de dos desparasitacions internes en el ramat boví.

L'elecció d'eprinomectina vs. les tradicionals ivermectines, amb o sense combinació de clorsulon, han marcat un nou rumb cap a una ramaderia més moderna. No obstant, moltes explotacions no podrien dur a terme dues desparasitacions amb eprinomectina si no fos per les subvencions assignades a les ADS.

3.2.3- CAMPANYA DE CONTROL DE LENGUA BLAVA.

Menorca des del 2003, ha patit dos brots per part del virus de la *Febre Catarral Maligna* amb diferents serovarietats.

La participació per part de l'ADS ha estat i estarà a diversos nivells.

La primera actuació, com ja s'ha especificat anteriorment en la campanya de desparasitació externa, consistirà en la creació d'una campanya preventiva de desinsectació del ramat boví (com a hospedadors del virus de la *Febre Catarral Maligna*). En aquest sentit l'ADS de boví de Menorca seguirà col·laborant i encoratjant als ramaders associats per a que desinsectin periòdicament al seu bestiar, tan boví com oví o caprí, amb els productes propis de la campanya de desparasitació externa i d'altres productes més efectius per als moscards *Culicoides* transmissors de la malaltia. També es seguirà insistint per a que tots els ramaders segueixin executant les mesures de profilaxi recomanades pels serveis de ramaderia de la Conselleria d'Agricultura i Pesca del Govern Balear. Així doncs, aquesta primera part de la campanya es solapa, en temps i forma, a la campanya de desparasitació externa, donat que la majoria de productes a emprar poden combatre de manera simultània els insectes i els paràsits.

A més, els serveis veterinaris seguiran col·laborant amb les respectives Conselleries d'Agricultura i l' IBABSA amb la realització de campanyes de control de les finques sentinel·les per a la valoració de seroconversions i deteccions de virèmies en el bestiar boví.

3.2.4- PROGRAMA DE LLUITA CONTRA LA MAMITIS SUBCLINICA

Les noves normatives en matèria de sanitat i, de retruc les empreses de productes lactis, de cada vegada són més estrictes en relació a les característiques físico-químiques i microbiològiques de la llet que produeixen els nostres associats. De cada vegada tothom és més conscient de la importància d'aquestes normes, de manera que l'ADS va veure oportú donar estaló i impuls, a través d'aquesta campanya, a la qualitat de la producció dels nostres ramaders per vèries raons:

- La visió integral: La visió integral sanitària que tenim a l'ADS Boví Menorca de la nostra ramaderia. Estem convençuts que no es poden separar ni aïllar els aspectes sanitaris de la vaca i el seu entorn, des de que neix fins que es mor, passant per la seva vida productiva. En aquest punt es troba l'important lligam que hi ha entre la sanitat dels animals i la qualitat de la seva llet, creant el binomi sanitat-qualitat. Però no només açò, també podem afirmar que si una vaca es troba en un estat sanitari òptim, produirà més llet que una que no ho estigui (en aquest cas, binomi sanitat-quantitat).
- Importància estratègica: La importància estratègica que li donam a la qualitat dels nostres productes com a premissa indispensable de cara a poder assegurar el futur del sector.
- Importància econòmica: Aquesta raó, de caire econòmic, està molt lligada a l'anterior. Ens referim a que les empreses de productes lactis modifiquen el preu de compra de llet als nostres associats en funció de la qualitat de la mateixa: a menor qualitat de la llet, menor preu. Fins arribar a un mínim de qualitat en el qual l'empresa pot arribar a optar per refusar-la. Per tant, aquí també es podria mencionar el binomi qualitat-preu.

De cara a evitar duplicitats d'esforços amb els controls lleters periòdics que ja es portaven a terme sobre la qualitat físico-química, ens decidirem a centrar-nos en la millora de la qualitat microbiològica de la llet i el control de la mamitis subclínica mitjançant diverses actuacions:

- Anàlisis microbiològics de la llet "9+1": es realitzarà per finques i consisteix en analitzar les 9 vaques més sospitoses de donar problemes de qualitat làctia o mamitis subclínica (elegides en base a una sèrie de paràmetres coneguts), més una mostra obtinguda de la mescla de la llet de totes les vaques de l'explotació (llet de tanc). Aquesta estratègia analítica actua com una mena de detector per a poder indagar si hi ha o no determinats bacteris indesitjables per a la qualitat de la llet i, en el cas de que hi siguin presents, quina magnitud representen. Pel que fa a aquests bacteris, s'ha de fer una petita classificació en quan a la seva importància. Diferenciarem entre si hi ha presència o no de *Streptococcus agalactiae* i *Staphilococcus aureus* per la importància que tenen. Mentre que la presència o no d'altres bacteris (com poden ser *Str. disgalactiae*, *Str. Uberis*, *Enterococcus spp*, *colibacils spp*, *Staphilococcus coagulassa negatius*, etc.), l'englobarem dins la qualificació de bacteris secundaris.

Per enguany, la previsió de finques que s'integraran en aquesta actuació es d'aproximadament de 140. Aquesta part de la campanya s'iniciarà durant el mes de març.

- Analítiques específiques a *S. aureus* i/o *Str. agalactiae*: es tracta de realitzar l'anàlisi de tots els animals d'aquelles finques que, amb la prospecció analítica "9+1", es comprovi que tenen una certa problemàtica respecte a aquests bacteris. Així s'aconsegueix una determinació molt més exacte i pormenoritzada de la magnitud del problema, que és la base ideal per la qual es pot dissenyar un tractament adequat, correcte i efectiu.

- Tractaments i assessorament tècnic veterinari: a la vegada que s'efectuaran les anàlisis explicats en els dos punts anteriors, també es realitzaran antibiogrames. Aquests antibiogrames constitueixen una eina essencial de cara a poder elegir el millor tractament, evitant al màxim la possible aparició de resistències dels bacteris causants del problema. Per tant, amb les eines idònies i suficients, els serveis veterinaris de l'ADS procediran a recomanar els fàrmacs adients per a cada problema específic de cada explotació.

Tal i com ja s'ha comentat en l'apartat introductori d'aquesta memòria restem a l'espera de definir l'organisme encarregat de prescripció i dispensació dels productes emprats per a la profilaxi com els productes de secat i els banys de mugrons.

3.2.5- CAMPANYA DE CONTROL D'IBR, BVD i ALTRES MALALTIES.

Amb la finalitat de no reiterar els resultats aportants en les darrereres memòries finals del Programa Sanitari i Zootècnic del 2007, ens limitarem a descriure les actuacions que, des de el nostre punt de vista, caldrien adoptar.

Per una banda tenim els continus controls que calen realitzar a les finques respecte a malalties infecto contagioses com la Rinotraqueitis Infecciosa Bovina, la Diarrea Vírica Bovina, Leptospirosi, Neosporosi, entre d'altres i que fins a data d'avui s'han estat desenvolupant a través del Programa Zootècnic. Per altre banda, tenim les distintes actuacions que caldrien realitzar a nivell terapeuti i profilacti, com la campanya de vacunació, implementació de mesures de bioseguretat, controls analítics previs al trànsit d'animals entre finques, etc. Algunes d'aquestes actuacions realitzades a través dels Programes Sanitaris.

Així doncs, aquesta campanya, " campanya de control d'IBR, BVD i altres malalties " estarà dirigida a l'estudi en mes profunditat de les malalties infecto-contagioses i de l'aplicació de pautes vacunals i de maneig per a la seva eradicació i prevenció. Òbviamment aquesta tindrà caràcter anual i es procedirà conforme a les normatives, tot i que a hores d'ara no podem definir quines actuacions s'englobaran en un Programa o altre o quina entitat serà la responsable d'executar-la.

3.2.6- CAMPANYA DE VACUNACIÓ D'ENTEROTOXÈMIA.

Donat que l'enterotoxèmia és una malaltia totalment diferent a les malalties anteriorment descrites, la seva pauta d'aplicació també varia considerablement, així com, el bestiar al qual està normalment destinat. Per tant, hem considerat oportú diferenciar-ho en una campanya apart.

En aquest cas, l'àmbit d'aplicació és normalment a les explotacions d'engreix, donat que per el tipus de maneig, aquests animals tenen un risc molt més elevat de patir aquesta malaltia. Òbviament al considerar-se una malaltia mortal de necessitat les pèrdues econòmiques poden ser importants.

La vacuna està formada normalment per partícules tòxiques que algunes bacteries son capaces de generar. La mort, fulminant, esdevé per una intoxicació generada per la proliferació excessiva d'alguns tipus de bacteries formadores de toxines.

Per tots aquests motius considerem indispensable la realització d'aquesta campanya específica per als animals d'engreix.

Donat que el cicle d'engreix de bestiar es continu, les pautes vacunals a les explotacions es realitzen conforme els animals entren en els engreixadors, per aquest motiu, aquesta campanya també tindrà caràcter anual.

3.2.7- CONTROL ENCEFALOPATIA ESPONGIFORME BOVINA (EEB)

Tot i que el control d'aquesta actuació és, a hores d'ara, competència exclusiva d'IBABSA els nostres serveis veterinaris col·laboraran activament amb els programes de vigilància i control de les Encefalopaties Espongiformes transmissibles dels animals.

El control que efectuaran els nostres veterinaris son bàsicament a nivell de camp mitjançant la comunicació a la

Conselleria d'Agricultura i l'IBABSA d'incidències o sospites per a procedir a la presa de mostres i posterior anàlisi.

3.2.8- SUPERVISIÓ DELS LLIBRES DE REGISTRE.

Mantenint també la línia de l'any anterior, en les campanyes de sanejament d'enguany es mantindrà el control sobre els llibres d'explotacions a fi efecte de verificar les altes i les baixes dels animals i la correcta complimentació d'aquests.

Facilitar i solucionar les incidències identificatives del bestiar és una de les tasques que ja s'estan realitzant en l'agrupació.

El control de la identificació animal i dels tractaments medicamentosos que s'apliquen als animals productors d'aliments planteja unes exigències concretes amb la finalitat de poder garantir la traçabilitat dels productes alimentaris i d'impedir l'existència de Residus als productes d'origen animal destinats al consum humà. Els veterinaris de l'ADS controlaran la correcta realització d'aquests llibres a cadascuna de les explotacions que integren l'agrupació. És tasca del ramader de l'explotació l'ompliment dels llibres, i és tasca dels veterinaris el seguiment continu i l'assessorament del ramader amb el fi que la realització dels llibres es faci de manera adequada.

En base a l'experiència adquirida en la darrera campanya creiem oportú la realització d'una visita anual amb un nivell de control rigorós envers a dos visites, donat que, el cost en recursos humans i el perjudici creat al ramader amb dos inspeccions anuals, és a hores d'ara, inasumible i no aporta, segons el nostre punt de vista, una milloria notable en el nivell de control.

4- PLA DE TREBALL

Enquesta d' explotació.

Per a les possibles finques donades d'alta durant l'any 2008, les enquestes es realitzaran un cop admeses a l'agrupació.

Campanya de sanejament ramader.

Aquesta campanya es realitza al llarg de tot l'any sempre tenint en compte la data de l'última actuació per tal d'ajustar-se al temps establert per la normativa vigent¹.

Seguint amb el calendari del 2007 les campanyes de sanejament de cada finca es realitzarà a un mes vista de la caducitat de la qualificació sanitària. D'aquesta manera es garanteix el manteniment del status sanitari sense perill de perdre la seva categoria.

Durant el mes de desembre de 2007 es va iniciar la campanya de sanejament ramader d'aquelles finques amb data de venciment de gener de 2008.

Campanya de control de parasitosis externa.

L'aplicació dels productes de manera tradicional es sol fer en arribar la primavera i per tant al incrementar la temperatura i el fotoperíode.

Aquest any, començarà durant el mes de març i finalitzarà, en funció de les condicions ambientals, a finals d'octubre.

Campanya de control de parasitosis interna.

Donat que el cicle biològic de la majoria de paràsits interns com la hipodermosi, les parasitosis intestinals, etc. es diferent dels paràsits externs, així com el mecanisme d'acció dels diferents fàrmacs per al seu control, aquesta campanya s'haurà de realitzar com a mínim 2 cops

¹ Període comprès entre 6-12 mesos des de la darrera actuació.

l'any. Segons la climatologia de Menorca aquesta cal fer-se en primavera (aproximadament maig-juny) i a finals d'estiu (setembre-octubre).

Aquesta campanya s'iniciarà a finals del mes de maig i finalitzarà a finals d'octubre.

Campanya de control de Llengua blava

Donat que aquesta campanya està englobada dins del Pla Nacional de Control de Llengua Blava i aquesta està gestionada a la Comunitat Balear per l'IBABSA, el calendari d'actuació està fixat per aquest organisme.

Les altres mesures de control com l'aplicació de repel·lents i insecticides s'iniciaran al mes de març coincidint amb la campanya de desparasitació externa i finalitzarà fins que les condicions climatològiques ho requereixin en el segon semestre.

Campanya de control d'IBR, BVD i altres malalties.

La realització dels programes vacunals en cada explotació solen basar-se en criteris específics de cada lloc, però la majoria de ramaders s'estimen més realitzar-la a finals d'estiu-tardor (entre setembre i novembre) en base als seus paràmetres reproductius. Des de l'any 2003 aquesta campanya es va desenvolupant al llarg de l'any.

Les corresponents analítiques també es duran a terme durant tot l'any, així com, les corresponents mesures de control.

Campanya de vacunació d'enterotoxèmia.

Donat que la majoria de naixements de bestiar boví a Menorca, per les condicions productives, són entre setembre i febrer, la majoria de vacunacions es realitzaran durant aquest període. No obstant, la campanya, al igual que l'anterior, restarà oberta tot l'any.

Control Encefalopaties Espongiformes Transmissibles.

La col·laboració resta oberta tot l'any.

Supervisió dels llibres de registre.

El seu control vindrà donat al llarg de tot l'any i es farà coincidir amb la campanya de sanejament ramader amb la finalitat de reduir costos en la seva execució, adequar els nostres recursos humans disponibles a la campanya i evitar perjudicis als ramaders.

5- CONCLUSIONS

La canalització de les subvencions a través de les ADS per a la realització dels programes sanitaris tal i com es regula en l'Ordre de la Conselleria d'Agricultura i Pesca de 26 de maig de 1992, sense cap dubte, es tradueix en una millora substancial en quant a l'estatus sanitari i millora de qualitat es refereix.

El Programa Sanitari de la nostra ADS està dissenyat per a l'obtenció d'un estat sanitari òptim dins de la nostra cabanya, no obstant, les recents normatives europees ens empenyen cada cop més a millorar tant les produccions com les qualitats d'aquests productes. Per aquest motiu aquest any al igual que en el 2007, s'ha dissenyat un Programa Zootècnic específic que encara que és independent del Programa Sanitari, sí complementa els objectius d'aquest.

És evident que tots els esforços realitzats pels membres de la junta i els serveis veterinaris de l'ADS no són suficients per afrontar el gran repte de mantenir i evitar malalties en els ramats, per això, cal la implicació de les administracions per a poder conduir a la ramaderia en la mateixa direcció que marquen les directrius europees i nacionals. Sense un consens entre totes les parts implicades i un pla estratègic adequat difícilment es podrà assolir una visió clara de futur.

Per altre banda, és important destacar les noves perspectives obertes per part d'Entitats i Institucions en quant al recolçament de polítiques sanitàries en format cooperatiu i no pas competitiu. De ben segur que aquestes noves actituds podran millorar considerablement les expectatives del nostre

sector, el qual, constitueix un sector estratègic en el desenvolupament econòmic i social de la nostra illa.